

מדינת ישראל – רשות האכיפה והגבייה

הוצאה לפועל, לשכת תל אביב
תיק

תביעה על סכום קצוב

בפני כב' הרשם גיא אבגי

בקשה מספר: 28 מתאריך
סוג הבקשה: 988 בקשה כללית

המבקש: זוכה 1,
בעניין: חייב 1,

תיאור הבקשה: תגובת הזוכה לתשובת החייב לתגובת הזוכה לבקשה לביטול עיקול רכב

החלטה

האם יש להעדיף את זכויות הזוכה לקניין כטענתו, ולהורות על מימוש כספים המוחזקים בידי צד ג' או שמא יש להורות על העברתם לידי החייב על מנת שירכוש רכב חלופי תחת רכבו שהוכרז "אובדן גמור"? זו השאלה העומדת להכרעה.

א. רקע עובדתי

1. החייב הגיש ביום [REDACTED] בקשה לביטול עיקול כספים המוחזקים בידי צד ג', חברת הביטוח הפניקס, ואשר מגיעים לו מאחר ורכבו הוכרז כ"אובדן גמור". זאת לצורך רכישת רכב חלופי שימומן ברובו מכספי הביטוח (להלן: "הרכב החלופי"). החייב מדגיש כי זקוק לרכב החלופי להתנהלות יומיומית מפאת גילו, היותו ניצול שואה, וכן מקום שהינו אפוטרופוס לגוף ורכוש לבנו בן ה-52 המתגורר עמו. על מנת לסיים רכישת הרכב החלופי עליו להעביר את הכספים המעוקלים לידי המוכר.

2. הזוכה הגיש התנגדותו ביום [REDACTED] ובה נטען כי הכספים המוחזקים בידי צד ג' עוקלו על ידו, וסכום החוב הינו עומד על כ [REDACTED] ₪. עמידת החייב בצו התשלומים אין בה כדי לפגוע בזכותו להיפרע מנכסי החייב ככל שישנם, ובאופן מידי. מימוש הכספים שעוקלו יביא לסילוק מלא של החוב בתיק ולאחר כשלוש שנים מיום פתיחתו. כמו כן הוסיף הזוכה כי תשלום סך של כ-16,000 ₪ מכספי החייב לשם רכישת הרכב החלופי, מהווה העדפת נושים פסולה והברחת כספים. לבסוף נטען כי נסיבותיו האישיות של החייב אינן רלוונטיות במקרה זה וכי "חיי מותרות" עת נושא מרצונו בחובות בנו.

3. החייב הגיש תשובתו ביום [REDACTED] ובה נכתב כי תגובת הזוכה "מקוממת ומנותקת ממצבו האישי של החייב". הזוכה הינה תאגיד פיננסי ענק, בעוד החייב הינו ניצול שואה בן 81 שבערוב ימיו נאלץ לטפל בבנו שהינו נכה בשיעור 100% בשל לקות נפשית. עוד נטען כי החייב משלם באדיקות

מדינת ישראל – רשות האכיפה והגבייה

את הצו שנקבע, ויש לאזן בין זכותה של הזוכה לתשלום החוב לבין זכויותיו של החייב בראי נסיבותיו האישיות.

4. הזוכה הגיש תגובה וזאת ביום [REDACTED]. לשיטתו, לא ברור "מה עומד מול זכות הקניין" שלו אשר נפגעה במשך שנים, והדין אינו מאפשר לחייב להחזיק בבעלותו נכסים פרטיים על חשבון נושיו. עוד נטען כי לפי המצב המשפטי הקיים אין לפגוע בזכות היסוד של הזוכה להיפרע כדי חובו. היה וימומשו הכספים לטובת הזוכה יוותר בידי החייב סך של כ-13,000 ₪ לצרכיו האישיים. לטענת הזוכה צירוף תלושי שכר משנת 2018 מעורר חשד כי הכנסתו העדכנית של החייב גבוהה משמעותית. לחייב ישנן זכויות בנכס מקרקעין, ומכאן מסיק הזוכה כי הראשון יוכל לקבל אשראי לשם כיסוי חובותיו. לדידו, החייב נושא בתשלום חוב בנו לבנק דיסקונט "שנולד מחיי מותרות של החייב וביתו..." ולא הוכח כי לבנו צרכים מיוחדים בגינם ישנה עלות כלכלית. לבסוף נטען כי אין מניעה שהחייב יעשה שימוש בתחבורה ציבורית, לרבות מונית.

ב. לגופם של דברים

5. יש לקבוע במקרה זה, האם יש להורות על ביטול עיקול כספים בסכום של כ-30,000 ₪ שהחייב זכאי לקבל מצד ג' בעקבות קרות אירוע ביטוחי, לאחר שרכבו הוכרז "אובדן גמור", וזאת לשם רכישת רכב חלופי בסכום של כ-46,000 ₪.

1.1 הדין

6. מקובלת עליי טענת הזוכה כי עמידה בצו התשלומים כשלעצמה, אינה מונעת מזוכה לנקוט בהליכים נגד רכושו של החייב (על פי דין). לשון אחר, תשלום צו חיוב חודשי שנקבע איננו בבחינת "חומת מגן" לחייב מפני פירעון החוב מנכסיו, וככל שישנם אין כל מניעה לממשם. כך לדוגמה נקבע בע"א משיח עזרא משיח נ' א.ב. ו-ג.ד. (פורסם בנבו), ניתן ביום 29.10.1962:

"חקירתו של חייב על – מנת לקבוע מידת יכולתו לשלם החוב, הינה רק אחד מהאמצעים הניתנים לנושה לשם הוצאתו- לפועל של פסק- הדין והיא מופעלת ביזמתו הוא...קביעת שיעור לתשלום החוב הנעשית בעקבות אותה חקירה, אינה מהווה עיכוב הליכי ההוצאה- לפועל של פסק הדין ואין בה במאומה כדי למנוע בעד הנושה מלנקוט בכל האמצעים האחרים שהחוק מקנה לו לשם גביית חובו, כגון עיקול נכסי החייב ומכירתם" (ההדגשות אינן במקור)

וכן:

"משמע, תשלומים עיתיים שנקבעו בהוצאה-לפועל אינם סוף פסוק...ולא זו בלבד, אלא שהאמצעים השונים שניתן לנקוט בהם על פי חוק ההוצאה-לפועל על מנת להשיג את מימוש החוב שנפסק בפסק דין, כגון עיקול מיטלטלין...עיקול מקרקעין...עיקול נכסים שבידי צד שלישי...כינוס נכסים...אינם תלויים זה בזה. האחד אינו מוציא את משנהו במידה שיש צורך בהם, כולם או מקצתם..."

ע"א יוסף צרפתי נ' אולף שטרסמן (פורסם בנבו), ניתן ביום 24.07.1969.

מדינת ישראל – רשות האכיפה והגבייה

7. עם זאת, הליכי הוצאה לפועל אינם ננקטים בחלל הריק, ויש לבחון כל תיק ונסיבותיו. כך למשל הזכות לעקל ולממש נכסי חייב אינה מוחלטת וגורפת ויכול ויהיו לה סייגים. לדוגמא, ישנם נכסים שאינם ברי עיקול ומימוש כגון שכר מוגן, כספי תגמולים, ומיטלטלין מסוג שנקבע בהוראת חוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967 (להלן: "החוק").

8. בניגוד לטענות הזוכה, זכות הקניין אינה זכות עומדת לבדה ובילתה אין. למולה ישנן זכויות נוגדות אשר יש לבחון אותן בנסיבות כל תיק ותיק ולאזן. ואבהיר.

9. הליכי הוצאה לפועל מטרתם להפוך פסק דין או זכות משפטית דומה (כגון שטר או תביעה על סכום קצוב כבמקרה זה), לנכס מניב. תכלית עיקרית זאת נועדה לשרת את הזוכה ולהעמיד לרשותו מנגנון גביה מהיר ויעיל. מנגנון זה אין משמעו כי ניתן להתעלם מזכויות החייב באשר הוא: "והפעלת מנגנון הגבייה לטובת הזוכה איננה מתכוונת להפוך את החייב לחסר כל ולנטל על החברה... כמו כל נוסחת תכלית זוהי נוסחה כללית ורחבה, וצריך להפריט אותה בכל מקרה לפי נסיבותיו... יחד עם זאת, נועד חוב הוצאה לפועל גם לשמור על תכלית סוציאלית תוך הגנה על החייב ומניעת הפיכתו של החייב לחסר יכולת ולנטל על החברה עקב הפעלה לא מבוקרת של מנגנון הוצאה לפועל" (דוד בר אופיר, "הוצאה לפועל הליכים והלכות", מהדורה שביעית, עמ' 2, להלן: "בר אופיר", ההדגשות אינן במקור).

10. זכויות החייב (והזוכה) מכוח "חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו" (להלן: "חוק היסוד"), מתנגשות לעיתים ובמקרה כגון דא. כך למשל בסעיף 2 לחוק היסוד נקבע כי אין פוגעים בחייו, גופו ובכבודו של אדם באשר הוא, בסעיף 3 לחוק היסוד נקבע כי אין פוגעים בקניינו של אדם, ובסעיף 5 נקבע כי אין נוטלים או מגבילים חירותו של אדם במאסר או בכל דרך אחרת. בסעיף 6 לחוק כאמור נקבע כי כל אדם חופשי לצאת את ישראל. והינה, במסגרת הליכי הוצאה לפועל, ניתן להגביל יציאתו של אדם מישראל, ולאוסרו (בגין חוב מזונות). הוראת סעיף 21 לחוק מאפשרת פריצה לחצרים של חייב ושימוש בכוח סביר. הוראות אלו פוגעות אם כן בזכויות החוקתיות כמפורט. לכן, קיים מתח תמידי בין חוק היסוד לחוק ההוצאה לפועל, ולכן יש לאזן בין זכויות נוגדות אלו. זכות הזוכה לקניין שהינה זכות יסוד, אין לה בכורה בכל מקרה ומצב על פני זכויות היסוד של החייב. יתכנו מצבים בהם תגבר דווקא זכות זו או אחרת:

"אם נשקיף על זכותיהם של זוכים וחייבים מזווית הראיה של חוק היסוד, נוכל לומר כי ניצבות כאן שתי מערכות של זכויות חוקתיות מוגנות אשר מתמודדות ביניהן על הבכורה... הדין צריך להיחתך על פי האיזון שנעשה בין הנסיבות המיוחדות של כל עניין" (בר אופיר, עמוד 40).

11. הינה כי כן, ברור מה עומד ל"מול" זכות הקניין לה טוען הזוכה. לכן, יש לדחות הטענה כי נסיבותיו האישיות של החייב אינן רלוונטיות, שכן הדבר מנוגד לדין ואין צורך להרחיב. יש חובה דווקא לבחון את נסיבות של המקרה ונסיבותיו האישיות של החייב, ולערוך איזון בין זכויות נוגדות של הזוכה והחייב, ואף אולי בבחינת "איזון אופקיי" שלהן.

2.2 יישום

מדינת ישראל – רשות האכיפה והגבייה

12. הכספים שעוקלו, אינם מוגנים על פי דין, ועל כן ניתנים למימוש על פי דין. אין משמעות הדבר שחובה לעשות כן בכל מקרה ללא התחשבות בנתונים העובדתיים בתיק. למען ההגינות אעיר כי תחילה סברתי שיש לקיים דיון בנוכחות הצדדים על מנת לנסות ולהביאם לכדי הסכמות. אך, בנסיבות הקיימות, מצב החירום שהסתיים והסגר שחל, לרבות העלייה בתחלואה בעקבות נגיף הקורונה, נדמה כי יש להכריע בבקשה כבר עתה. בהקשר זה אזכיר כי ביום 27.08.2020 נכנס לתוקף חוק ההוצאה לפועל (הקפאת הגבלת רישיונות נהיגה) (נגיף הקורונה החדש – הוראת שעה), תש"ף-2020. בדברי ההסבר להוראת השעה (הצעת חוק הממשלה – 1358, כ"ח באב בתש"ף, 18.08.2020) נקבע בין היתר בסוגיית ביטול הגבלה על רישיון נהיגה מכוח הוראת סעיף 66 לחוק, כי: **"במטרה לשמור על ריחוק חברתי ולצמצם את ההדבקה בנגיף, הוטלו בחודשים האחרונים גם מגבלות שונות על שירותי התחבורה הציבורית... מטבע הדברים, מצמצמות באופן ממשי את יכולתם של אנשים להתנייד ממקום למקום, ועקב כך פוגעת ביכולתם של אנשים להגיע למקום עבודתם ולצרוך שירותים חיוניים... הקלה... זו תסייע לשמירה של בריאות הציבור...".** על כן מצאתי שאין לקיים דיון בנסיבות.

13. עתה יש לבחון הנסיבות הפרטניות של המקרה שלפנינו. תיק ההוצאה תיק ההוצאה לפועל נפתח ביום [REDACTED] וביום [REDACTED] נקבע צו תשלומים בסך [REDACTED] ₪ לחודש החל מיום 18.03.2019. החייב עומד בצו התשלומים ושילם עד כה 19 תשלומים עיתיים. סכום החוב בהתיק נכון להיום הינו בסך כ-14,000 ₪.

14. החייב בן כ-82 יליד 1938 (בריאות טובה ואריכות ימים). המסקנה המתבקשת היא כי ספק רב אם לחייב כושר השתכרות כלשהו, ולא יכולה להיות מחלוקת כי הוא מתקיים מפנסיה ואולי אף קצבאות שונות. אם בכושר עסקן, נדמה כי כושרו הפיזי של החייב להתנייד בתחבורה ציבורית נפגע.

15. בהתאם למסמכים שצירף החייב, הוא משמש כאפוטרופוס לגוף ורכוש של בנו בן ה-52 בשל לקות נפשית בדמות סכיזופרניה. משאלו פני הדברים, אין לי אלא לדחות את טענות הזוכה כי החייב "חי חיי מותרות" לכאורה, ומדובר בטענה בעלמא ללא כל אסמכתא או בסיס עובדתי. נדמה כי אותם "חיי מותרות" כוללים טיפול בבנו שאינו מסוגל לדאוג לעניינו ועל כן הוא אחראי לכל צרכי בנו. מושכלות יסוד כי טיפול בבנו של החייב כרוך בעלות כלכלית, שלא לומר זמן רב ומשאבים נפשיים. והדבר נכון לטיפול בכל אדם.

16. הוא הדין לגבי טענת הזוכה כי החוב של בנו של החייב נוצר בשל "חיי מותרות". טענה זו מעבר להיותה כללית ובלתי מבוררת, הינה בכל הזהירות, לא ראויה. החייב מיוצג על ידי הלשכה לסיוע משפטי והדבר מקים חזקה שמצבו הכלכלי אינו מן המשופרים, וכך לגבי בנו אשר מצוי בהליכי פשיטת רגל. חזקות אלו לא נסתרו. ככל והזוכה סבור שלחייב יכולת כלכלית גבוהה יותר להחזר חובו, קרי עומד על שינוי צו התשלומים הקבוע, עליו להגיש בקשה סדורה אשר תיבחן לגופה אך אין לקבל טענות מסוג זה ללא כל בסיס עובדתי.

17. כך, אין בטענות הזוכה כי החייב מעצם היותו חייב, אינו יכול להחזיק בנכסים. החייב ככל חייב יכול ויהיה בעל רכב, דירה מיטלטלין קרנות פנסיה וכדומה. ברי, כי לא ניתן לקבל קו טיעון זה אשר משולל כל יסוד ומנוגד לכל הפחות לחוק היסוד ממנו מבקש הזוכה להיבנות. הגדרת החייב כחייב במסגרת הליכי הוצאה לפועל אינה "מפשיטה" אותו מרכושו מניה וביה, ובאבחה. ישנה חובה חוקית לדאוג לחייב לצרכיו הבסיסיים לרבות קורת גג, מזון, מלבוש, ובנסיבות-תחבורה בדמות רכב.

מדינת ישראל – רשות האכיפה והגבייה

רכב- לא כל רכב, אלא כזה המתאים לצרכים בנסיבות. במקרה המתאים אולי יקבע כי אין להתיר רכישת רכב כלל.

18. השתכנעתי במקרה זה כי שימוש ברכב אינו בבחינת מותרות כלל ועיקר. חיזוק לכך הינו גילו של החייב, ומצבו הרפואי של בנו לכל הפחות. יודגש, החייב עומד בצו התשלומים במועדו וכסדרו במשך כשנתיים, ואין המדובר חלילה בחייב המשתמט מתשלום חובו, ההיפך הוא הנכון. החייב משלם צו תשלומים גבוהה ביותר בנסיבות הפרטניות של תיק זה. זה המקום להעיר כי החייב עתה לתשלום סך של [REDACTED] ₪ אך לאחר בחינת המסמכים שהוצגו נקבע צו תשלומים כפול, ואף יותר מכך.

19. איני סבור כי תשלום סך של 16,000 ₪ ממקורות החייב עבור רכישת רכב חלופי, מביאה בהכרח למסקנה שלחייב יכולות כלכליות גבוהות, שכן אין המדובר בסכום גבוה באופן יוצא דופן. כך, אין לי אלא לדחות הטענה כי מדובר בהעדפת נושים פסולה. מוכר הרכב החלופי אינו נושה חיצוני של החייב במובנו הקלאסי, שכן אין המדובר בתשלום חודשי קבוע לחוב שאינו חוב פסוק. נכון הוא שניתן לכאורה להורות על העברת הסכום כאמור לטובת פירעון החוב, אך כפי שהובהר, בנסיבות יש להעדיף את ניתובו לטובת רכישת רכב חלופי. אותו רכב כזכור אינו רכב חדש, ומעיון המסמכים עולה כי מדובר ברכב השכרה/ החכר.

20. בנוסף, תיק זה הינו תיק יחיד לחייב. אם כטענת הזוכה ישנו נכס מקרקעין, הרי שאין כל חשש שלא יוכל להיפרע לכאורה כדי חובו שעומד על סך של כ-14,000 ₪. אם נלך לפי שיטת הזוכה אזי אין להתיר לחייב להחזיק בדירה שהינה "נכס" ויש לממשה לשם תשלום חובו בגין תיק המתנהל 3 שנים וכדי להגן על זכותו לקניין. קו טיעון זה אינו סביר ויש לדחותו. כלל יש לנקוט הליכי הוצאה לפועל במידתיות, ואין דווקא להפעיל אמצעי חוקי שמידת פגיעתו רבה יותר תחילה אלא אולי דווקא בסוף ולאחר שמוצו הליכים נוספים שפוטנציאל הפגיעה מהם בחייב הינו נמוך יותר. גם לאחר שירכוש החייב רכב, אין כל מניעה כי הזוכה יעקלו ובכך ימנע ביצוע דיספוזיציה. יתרה מזאת, הזוכה לא פעל למימוש הרכב (אשר בינתיים הוכרז כ"אובדן גמור") ולכן נראה כי הדבר משמיט את הבסיס לטענותיו כפי שעלו כאן. לו היה סבור הזוכה שיש לפעול למימוש רכבו של החייב מאחר וחלפו 3 שנים מיום פתיחת התיק, הרי שהיה עליו לעשות כן אז. משלא עשה כן לא ברורה עמדתו הבלתי מתפשרת לעשות כן עתה, בדרך של מימוש העיקול.

21. להשלמת התמונה יובהר כי חוב הקרן הינו בסך [REDACTED] ₪, וסכום זה שולם כמעט במלואו (בסך של כ-[REDACTED] ₪). יתרת החוב הינה בגין ריביות שכר טרחה אגרות והוצאות הליך.

22. בטרם אסיים אעיר כי עמדת הזוכה כפי שבאה לידי ביטוי בכתבי הטענות מטעמו, ועמידתו הדווקנית למימוש העיקול מכוח זכותו לקניין (זכות יסוד מוגנת כשלעצמה), אינה נוחה. עמידה דווקנית זאת משולה בכל הזהירות הראויה, לדרישה לקבלת "ליטרת הבשר", דבר שאינו אפשרי במשפטנו.

23. לאור האמור, מצאתי לקבל את בקשת החייב לביטול העיקול על כספי הביטוח, ולאפשר לו להשתמש בהם לשם רכישת רכב חלופי, לשימושו ולשימוש בנו הנכה, וכן אני מורה:

23.1. יבוטל עיקול צד ג' על כספי החייב בחברת הפניקס.

מדינת ישראל – רשות האכיפה והגבייה

23.2. החייב יציג בתוך 30 ימים מהיום ולא יאוחר מיום 25.10.2020 אישור על רכישת הרכב בהתאם למסמכים שצורפו לבקשתו ותשובתו, לרבות צילום רישיון רכב ועותק אישור העברת בעלות.

ת.פ 26.10.2020

ו' תשרי תשפ"א
24 ספטמבר 2020

גיא אבגי, רשם

תאריך